

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

Pārskats par ārpustiesas strīdiem 2021.gadā regulējamo sabiedrisko pakalpojumu nozarēs

---

Ūnijas iela 45
Rīga, LV-1039
Latvija

T: +371 67097200
F: +371 67097277
E: sprk@sprk.gov.lv

---

www.sprk.gov.lv

I Ievads

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – Regulators) saskaņā ar likuma „Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” (turpmāk – Regulatora likums) 32.panta pirmo daļu kā ārpustiesas instance izskata strīdus starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju un lietotāju vai starp sabiedrisko pakalpojumu sniedzējiem (turpmāk – strīds) par to tiesībām un pienākumiem, kas izriet no Regulatora likuma vai regulējamās nozares speciālajiem normatīvajiem aktiem.

Regulatora likums nosaka arī, kādās nozarēs sabiedriskie pakalpojumi tiek regulēti, kas ir sabiedrisko pakalpojumu sniedzēji un lietotāji, kā arī kārtību, kādā Regulators izskata strīdus.

Valsts regulē sabiedrisko pakalpojumu sniegšanu kā komercdarbību šādās nozarēs (turpmāk – regulējamās nozares): enerģētika (elektroenerģijas apgāde, siltumenerģijas apgāde, dabasgāzes apgāde), ūdenssaimniecība, elektroniskie sakari, pasts, sadzīves atkritumu apsaimniekošana (sadzīves atkritumu apglabāšana atkritumu poligonos), kopš 2020.gada 1.jūlija saskaņā ar normatīvajiem aktiem arī depozīta iepakojuma apsaimniekošana (depozīta sistēma darbību uzsāk 2022.gada 1.februārī).

Ministru kabineta 2009.gada 27.oktobra noteikumi Nr.1227 „Par regulējamiem sabiedrisko pakalpojumu veidiem” nosaka detalizētāk to sabiedrisko pakalpojumu veidus, kuru sniegšanu nepieciešams regulēt.

Izņēmums, kad Regulators neizskata strīdus, kas izriet no Regulatora likuma vai regulējamās nozares speciālajiem normatīvajiem aktiem, ir par zaudējumiem, maksājuma dokumentiem vai parāda piedziņu. Šādus strīdus izskata tiesa Civilprocesa likumā noteiktajā kārtībā (Regulatora likuma 32.panta sestā daļa).

Regulators kopš 2002.gada visus lēmumus par strīdiem, kurus Regulators izskatījis kā ārpustiesas instance, publicē Regulatora tīmekļvietnē www.sprk.gov.lv.

Patērētāju ārpustiesas strīdu risinātāju likuma (turpmāk – Strīdu risinātāju likums) 3.panta otrā daļa noteic, ka strīdus, kas izriet no Regulatora likuma vai regulējamās nozares normatīvajiem aktiem, izskata Regulators saskaņā ar Regulatora likumā noteikto kārtību. Atbilstoši Regulatora likumam arī Strīdu risinātāju likums noteic, ka Regulators kā ārpustiesas strīdu risinātājs ir institucionāli un funkcionāli neatkarīgs. Strīdu risinātāju likuma 13.pants noteic, kādu informāciju ārpustiesas strīdu risinātājs iekļauj savā iepriekšējā gada darbības pārskatā par strīdiem, kuru publicē savā mājaslapā internetā (tīmekļvietnē) līdz 1.martam.

Strīdu risinātāju likums attiecas tikai uz patērētājiem – fiziskām personām, bet Regulatora kā ārpustiesas strīdu risinātāja darbība saskaņā ar Regulatora likumu ir plašāka, jo Regulatoram ir tiesības izskatīt strīdus arī tad, ja iesniegumu iesniedz regulējamo sabiedrisko pakalpojumu lietotājs – juridiska persona vai sabiedrisko pakalpojumu sniedzējs.

Šajā pārskatā netiek apkopota informācija par Regulatorā iesniegtajiem iesniegumiem, kur iesniedzēji nelūdz rosināt strīda vērtēšanas procesu, un uz kuriem Regulators ir sniedzis atbildi saskaņā ar Iesniegumu likumu.

II Regulatorā izskatītie strīdi 2021.gadā

Regulators izskatīja vienu strīdu enerģētikas nozarē (elektroenerģijas apgādē), kurā pieņēma lēmumu pēc būtības un prasījumu noraidīja.

Regulators 2021.gadā ierosināja vēl divus strīdus enerģētikas nozarē (vienu elektroenerģijas apgādē, vienu dabasgāzes apgādē). Šo strīdu izvērtēšana turpinās 2022.gadā.

Regulators 2021.gadā potenciālā strīda vērtēšanas kontekstā padzilināti vērtēja vēl piecus iesniegumus. Uz trim iesniegumiem (divi dabasgāzes apgādē, viens ūdenssaimniecības nozarē) tika sniegta atbilde saskaņā ar Iesniegumu likumu (Regulatora likuma 35.panta otrā daļa), divus iesniegumus (viens dabasgāzes apgādē, viens ūdenssaimniecības nozarē) procesa gaitā iesniedzēji atsauca.

Regulatorā izskatīto strīdu veidi 2021.gadā

Enerģētikas nozarē tika izskatīts strīds par elektroenerģijas lietotāja pienākumu norēķināties par lietotāja objektā saņemto elektroenerģiju.

Strīdu izbeigšana

Saskaņā ar Regulatora likuma 35.²panta sešpadsmito daļu Regulators strīda izskatīšanas procesu izbeidz, ja iesniedzējs atsauc iesniegumu par strīda izskatīšanu. Regulators 2021.gadā nevienu ierosināto strīdu nav izbeidzis.

Ārpustiesas strīdu vidējais risināšanas ilgums

Saskaņā ar Regulatora likuma 35.panta pirmās daļas 2.punktu ne vēlāk kā 30 dienu laikā no dienas, kad saņemts iesniegums par strīda izskatīšanu un Regulators ir izvērtējis iesniegumu un pievienotos pierādījumus, kas pamato strīda priekšmetu un pierāda veiktos pasākumus strīda atrisināšanai izlīguma veidā, Regulators pieņem lēmumu par strīda izskatīšanas ierosināšanu.

Saskaņā ar Regulatora likuma 35.¹pantu Regulators izvērtē strīdu pēc būtības, konstatē lēmuma pieņemšanai nepieciešamos faktus un izskata strīdu triju mēnešu laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par strīda izskatīšanas ierosināšanu.

Ārpustiesas strīda 2021.gadā risināšanas ilgums Regulatorā bija nepilni trīs mēneši no dienas, kad Regulators pieņēma lēmumu par strīda izskatīšanas ierosināšanu.

III Regulatorā 2021.gadā izskatītais strīds enerģētikas nozarē un tā būtība

Regulators izskatīja strīdu par elektroenerģijas lietotāja pienākumu norēķināties par lietotāja objektā saņemto elektroenerģiju apstākļos, kad izlietotās elektroenerģijas daudzumu uzskaita indukcijas tipa komercuzskaites mēraparāts (bez attālinātas nolasīšanas funkcijas) un elektroenerģija lietota pēdējās garantētās piegādes ietvaros, jo lietotājs nav noslēdzis elektroenerģijas tirdzniecības līgumu. Strīds saistīts ar elektroenerģijas lietotāja iebildumiem par pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēja rēķinu par piegādāto elektroenerģiju, kas sagatavots, pamatojoties uz sadales sistēmas operatora sniegto korigēto informāciju par elektroenerģijas patēriņu lietotāja objektā.

Elektroenerģijas lietotājs (juridiska persona) kopš 2009.gada lietojis elektroenerģiju objektā saskaņā ar elektroenerģijas piegādes līgumu, kas noteica lietotāja pienākumu katrā mēneša pirmajā datumā nolasīt komercuzskaites mērāparāta rādījumus un mēneša pirmajā darbadienā paziņot tos elektroenerģijas tirgotājam. Sakarā ar izmaiņām tiesību aktos noslēgtais elektroenerģijas piegādes līgums 2015.gadā zaudējis spēku. Atbilstoši Ministru kabineta 2014.gada 21.janvāra noteikumos Nr.50 "Elektroenerģijas tirdzniecības un lietošanas noteikumi" (turpmāk – Noteikumi) noteiktajam regulējumam elektroenerģijas lietotājam bija pienākums noslēgt elektroenerģijas tirdzniecības līgumu ar lietotāja izvēlētu tirgotāju. Neskatoties uz vairākkārtējiem elektroenerģijas tirgotāja aicinājumiem un sadales sistēmas operatora atgādinājumiem, lietotājs elektroenerģijas tirdzniecības līgumu nebija noslēdzis. Ievērojot minēto un Noteikumos noteikto regulējumu izvēlētais tirgotājs (pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējs) turpināja nodrošināt elektroenerģijas tirdzniecību lietotājam pēdējās garantētās piegādes ietvaros.

Ievērojot, ka lietotāja objektā izlietotās elektroenerģijas daudzumu uzskaita indukcijas tipa komercuzskaites mērāparāts bez attālinātas nolasīšanas funkcijas, atbilstoši Noteikumiem lietotājam bija pienākums katru mēnesi nolasīt un paziņot sadales sistēmas operatoram komercuzskaites mērāparāta rādījumus. Ņemot vērā to, ka lietotājs šo pienākumu nebija pildījis, konkrētajā mēnesī lietotāja objektā izlietotās elektroenerģijas daudzumu sadales sistēmas operators noteicis, ņemot vērā vēsturisko vidējo elektroenerģijas patēriņu iepriekšējā periodā. Atbilstoši sadales sistēmas operatora sniegtajai informācijai pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējs nosūtījis lietotājam ikmēneša rēķinus norēķiniem par elektroenerģijas piegādi.

Veicot kontrolapgaitu, sadales sistēmas operators nolasījis objektā uzstādītā komercuzskaites mērāparāta faktisko rādījumu un informējis par to pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzēju. Ievērojot, ka faktiskais elektroenerģijas patēriņš objektā ir bijis lielāks, nekā tas noteikts, ņemot vēsturisko vidējo elektroenerģijas patēriņu, pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējs veicis pārrēķinu maksai par elektroenerģijas piegādi, ievērojot sistēmas operatora korigēto informāciju, un nosūtījis lietotājam pārrēķina rēķinu.

Saskaņā ar Noteikumu 48., 108. un 120.punktu lietotājam ir pienākums veikt samaksu (norēķinus) par saņemto elektroenerģiju un citiem ar elektroenerģijas piegādi saistītiem pakalpojumiem atbilstoši faktiskajiem komercuzskaites mērāparāta rādījumiem. Tātad, lai gan Noteikumu 12.punkts pieļauj dažādus veidus, kā noteikt objektā saņemtās elektroenerģijas daudzumu norēķinu vajadzībām atsevišķā norēķinu periodā (mēnesī), ilgtermiņā lietotāja maksājumiem par elektroenerģijas piegādi jāatbilst elektroenerģijas daudzumam, kuru uzskaitījis attiecīgajā objektā uzstādītais komercuzskaites mērāparāts. Līdz ar to, ja sistēmas operators, pārbaudot komercuzskaites mērāparāta rādījumus, konstatē, ka elektroenerģijas daudzums, kuru uzskatījis komercuzskaites mērāparāts, neatbilst vairākos iepriekšējos norēķinu periodos norēķinu vajadzībām noteiktā (izmantotā) elektroenerģijas daudzuma summai, sistēmas operatoram ir pamats korigēt kopējo objektam piegādātās elektroenerģijas daudzumu un informēt par to tirgotāju. Savukārt tirgotājam, ievērojot sistēmas operatora sniegto korigēto informāciju, ir pamats veikt pārrēķinu maksai par elektroenerģiju, sistēmas pakalpojumiem, citiem pakalpojumiem un obligātā iepirkuma komponentēm.

Lēmums (kas detalizēti ietver faktisko un juridisko apstākļu izklāstu un to izvērtējumu) pieejams:

https://www.sprk.gov.lv/sites/default/files/cmaa_files/LemumsN004D21012021.pdf

IV Noslēgums un Regulatora ieteikumi

Izvērtējot 2021.gada strīdu pārskatā ietverto strīdu enerģētikas nozarē, secināms, ka lietotājiem būtu jāņem vērā, ka gadījumos, ja lietotāja objektā vēl nav uzstādīts viedais komercuzskaites mērāparāts, kas dod iespēju sistēmas operatoram attālināti nolasīt mērāparāta rādījumus, elektroenerģijas patēriņu lietotāja objektā norēķinu periodā (mēnesī) nosaka, pamatojoties uz lietotāja vēsturisko vidējo mēneša elektroenerģijas patēriņu, vai saskaņā ar lietotāja nolasījumiem un deklarētajiem komercuzskaites mērāparāta rādījumiem, kurus tas sniedz sistēmas operatoram vai tirgotājam to noteiktajā veidā. Ievērojot šādi noteikto izlietotās elektroenerģijas daudzumu, elektroenerģijas tirgotājs, tostarp pēdējās garantētās piegādes pakalpojuma sniedzējs, sagatavo un nosūta lietotājam ikmēneša rēķinu par elektroenerģijas piegādi objektam.

Jāņem vērā, ka lietotāja faktiskais elektroenerģijas patēriņš konkrētā mēnesī var būt lielāks vai mazāks par vēsturisko vidējo mēneša elektroenerģijas patēriņu iepriekšējā periodā. Tāpat iespējami gadījumi, kad lietotājs kļūdaini nolasījis un paziņojis sistēmas operatoram komercuzskaites mērāparāta rādījumu. Līdz ar to faktiskais elektroenerģijas patēriņš lietotāja objektā var būt lielāks vai mazāks, nekā tas ir saskaņā ar sistēmas operatora rīcībā esošo informāciju. Tātad arī tirgotāja rēķinos aprēķinātā maksa par elektroenerģijas piegādi attiecīgajā mēnesī var būt lielāka vai mazāka, nekā gadījumā, ja tā būtu noteikta atbilstoši faktiskajam komercuzskaites mērāparāta rādījumam.

Elektroenerģijas piegādi reglamentējošie tiesību akti noteic sistēmas operatora tiesības koriģēt elektroenerģijas tirgotājam iepriekš paziņoto elektroenerģijas patēriņu, ja kontrolapgaitās tiek fiksēts, ka komercuzskaites mērāparāta faktiskie rādījumi no tā atšķiras. Tātad arī elektroenerģijas tirgotājam ir tiesības pārrēķināt maksu par elektroenerģijas piegādi atbilstoši faktiskajam elektroenerģijas patēriņam.

Līdz ar to saskaņā ar tiesību aktos noteikto regulējumu elektroenerģijas lietotājam ir pienākums veikt samaksu (norēķinus) par saņemto elektroenerģiju un citiem ar elektroenerģijas piegādi saistītiem pakalpojumiem atbilstoši faktiskajiem komercuzskaites mērāparāta rādījumiem.

Regulators atgādina, ka strīdu izvērtēšana Regulatorā notiek saskaņā ar sacīkstes principu, tātad katrai strīda pusei ir jāpierāda savi apgalvojumi un prasījumi.

Regulators aicina interesentus iepazīties ar Regulatora tīmekļvietnē www.sprk.gov.lv (<https://www.sprk.gov.lv/lemumi>) pieejamiem lēmumiem par strīdu izskatīšanu un citu tur pieejamo informāciju. Lēmumos ir atspoguļoti katra strīda apstākļi un Regulatora argumenti, kas var palīdzēt izvērtēt jautājumu par vēšanos Regulatorā ar potenciālo strīdu. Vienlaicīgi Regulators vērs uzmanību, ka, izskatot katru strīdu, tiek ņemti vērā konkrētie tiesiskie un faktiskie apstākļi.